

Overdenking over Johannes 11: 1-54

*Jezus' levenswoord bij Lazarus' dood:
'Ik ben de opstanding en het leven!'*

*Stap voor stap / dichterbij Jezus
op weg naar Pasen
bij het NBG-leesrooster
voor de Veertigdagentijd 2026*

1^e lied: Psalm 73 (OB)

- 12 'k Zal dan gedurig bij U zijn, / in al mijn noden, angst en pijn,
U al mijn liefde waardig schatten, / wijl Gij mijn rechterhand woudt vatten.
Gij zult mij leiden door uw raad, / o God, mijn heil, mijn toeverlaat;
en mij, hiertoe door U bereid, / opnemen in uw heerlijkheid.
- 13 Wie heb ik nevens U omhoog? / Wat zou mijn hart, wat zou mijn oog,
op aarde nevens U toch lusten? / Niets is er, waar ik in kan rusten.
Bezwijkt dan ooit in bitt're smart / of bange nood mijn vlees en hart,
zo zult Gij zijn voor mijn gemoed / mijn rots, mijn deel, mijn eeuwig goed.

Bijbel: Johannes 11: 1-16, 20-54 (NBV21, iets ingekort) - *Lazarus' dood en opstanding*

¹⁻¹⁶ Lazarus uit Betanië was ziek. Daarom stuurden zijn zussen Maria en Marta iemand naar Jezus met de boodschap: 'Heer, uw vriend is ziek.' Jezus zei: 'Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden.' Jezus hield veel van Marta, Marta en Lazarus. Toch bleef Hij daar nog twee dagen. Daarna zei Hij tegen zijn leerlingen: 'Lazarus is gestorven en om jullie ben Ik blij dat Ik er niet bij was: **nu kunnen jullie tot geloof komen.** Laten we naar hem toe gaan.' (...) Toen Jezus aankwam, hoorde Hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. Er waren veel Joden naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten (...)

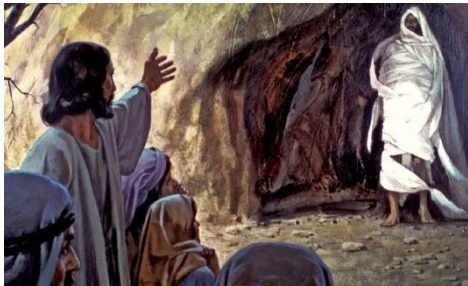
²⁰ **Marta** hoorde dat Jezus onderweg was en ging Hem tegemoet. ²¹ Ze zei tegen Jezus: 'Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn.' ²² Maar zelfs nu weet ik dat God U alles zal geven wat U vraagt.' ²³ Jezus zei: 'Je broer zal uit de dood opstaan.' ²⁴ 'Ja,' zei Marta, 'ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan.' ²⁵ Maar Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, ²⁶ en ieder die leeft en in Mij gelooft zal nooit sterven. Geloof je dat?' ²⁷ 'Ja Heer,' zei ze, 'ik geloof dat U de messias bent, de Zoon van God.'

²⁸ Hierna ging ze naar haar zus Maria en zei: 'De meester vraagt naar je.' ²⁹⁻³⁰ Zodra Maria dit hoorde ging ze naar Jezus toe, op de plek waar Marta Hem tegemoet was gekomen. ³¹ De Joden die bij haar waren om haar te troosten, liepen achter haar aan, want ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te weklagen.

³² Zodra **Maria** op de plek kwam waar Jezus was, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: 'Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn!' ³³ Jezus zag hoe zij en de Joden bij haar weeklaagden, en Hij ergerde zich. Diep bewogen ³⁴ vroeg Hij: 'Waar hebben jullie hem neergelegd?' Ze zeiden: 'Kom maar kijken, Heer.' ³⁵ **Jezus begon te huilen,** ³⁶ en de Joden zeiden: 'Wat heeft Hij veel van hem gehouden!' (...)

³⁸⁻³⁹ Jezus liep naar het graf met een steen voor de opening en zei: ‘Haal de steen weg.’ Marta, de zus van de dode, zei: ‘Maar Heer, de stank! Hij ligt er al vier dagen!’
⁴⁰ Jezus zei: ‘Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je **gelooft?**’
⁴¹ Toen haalden ze de steen weg. Daarop keek Hij omhoog en zei: ‘Vader, Ik dank U dat U Mij hebt verhoord. ⁴² U verhoort Mij altijd, maar Ik zeg dit ter wille van al deze mensen hier, **opdat ze zullen geloven dat U Mij gezonden hebt.**’

⁴³ Daarna riep Jezus luid: ‘Lazarus, kom eruit!’ ⁴⁴ De dode kwam tevoorschijn,

met de doeken om zijn handen, voeten en gezicht. Jezus zei: ‘Maak de doeken los en laat hem gaan.’

⁴⁵ **Veel Joden** die Maria gevolgd waren en gezien hadden wat Jezus deed, **kwamen tot geloof in Hem.**

⁴⁶ Maar enkelen gingen naar de farizeeën om hun te vertellen wat Jezus had gedaan (...) ⁵³ Vanaf die dag overlegden die hoe ze Hem zouden doden.

⁵⁴ Jezus trad onder de Joden niet meer in het openbaar op (...).

Overdenking: Jezus’ levenswoord bij Lazarus’ dood: **‘Ik ben de opstanding en het leven!’**

Wat een indrukwekkend verhaal! Jezus doet vlakbij Jeruzalem een van zijn grootste wonderen: Hij maakt zijn vriend Lazarus, die na een kort ziekbed gestorven was, weer levend! Eerder deed Hij dat in het noordelijke Galilea bij twee onbekenden: de zoon van de weduwe uit Naïn en het dochttertje van Jäirus. (Lucas 7:11-17; 8:40-56) Lazarus raakt Hem veel directer: iemand uit zijn vriendenkring en een leeftijdgenoot die te jong overlijdt. Hij weet van de ontreddering die de dood teweeg brengt. Het raakt Hem ook zelf: *“Jezus weende.”* (Johannes 11:35, zo in eerdere Bijbelvertalingen)

Wij lezen het **ná** Christus’ dood en opstanding, maar dit verhaal vindt plaats **ervóór**. Ook dan geeft het verhaal óns vandaag goud in handen en een wijds perspectief! Vooral als ook *wij* met sterven geconfronteerd worden.

Lazarus, Maria en Marta waren vrienden van Jezus. Johannes zegt dat Jezus veel van hen hield (11:5). Omdat Lazarus ernstig ziek geworden is, sturen Maria en Marta een bode naar Jezus. Jezus heeft veel mensen beter gemaakt; dan zal Hij ook wel z’n vriend Lazarus kunnen helpen. Betekent zijn naam immers niet: *‘God helpt!’?*

Jezus is met zijn leerlingen aan de overkant van de Jordaan. Als Hij de bode hoort, stuurt Hij die terug met een opvallend antwoord: *“Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God”* (11:4). En na twee dagen zegt Jezus: *“Lazarus is gestorven en Ik zal hem wakker maken, opdat jullie tot geloof komen.”* (11: 11-15)

Vier dagen na Lazarus’ begrafenis komt Jezus aan in Bethanië. Te laat! Waarom? Dat horen we ook bij eerst Marta en later Maria: *“Als U hier was geweest, Heer, was mijn broer niet gestorven.”* (11:21,32; 37). Hield Hij toch niet zo veel van hen? Nee, het ging Jezus twee dingen: **dat God de eer kreeg** (11:4,40) én **dat** de leerlingen, zussen, ja, wij **tot gelóóf zouden komen** om wat Hij zei en zou doen. (11:15,25-27,42)

Marta komt eerst bij Jezus. Ze verbergt haar vraag niet, maar haar geloof evenmin: *“Maar zelfs nu weet ik dat God U alles zal geven wat U vraagt”*. (11:22) Jezus reageert: *‘Je broer zal opstaan uit de dood’*. Marta beaamt dat: *‘Ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan’* (11:21-24). Zeker, dat is troost. Maar die opstanding is nog zo ver weg en het verdriet is zo groot en dichtbij. Hoe herkenbaar: het wéten van die troost later kan botsen met je gevoelens van nu.

Dan komt dat verrassende woord van Jezus: **“IK ben de opstanding en het leven.”** Je geloof in de opstanding is niet *iets* in de toekomst, maar verbonden met *Iemand*: **met Jezus!** Opstanding en leven zijn voorhanden, hier en nu, en ook straks en elders. Deze woorden - **IK ben de opstanding en het leven** - staan in veel rouwadvertenties en op veel grafstenen; ook van mijn ouders. Maar Jezus zegt nog meer opmerkelijks: *“Wie in Mij gelooft, zal leven, ook wanneer hij sterft. En ieder die leeft en in Mij gelooft, zal nooit sterven.”* (11:25-26) Wat houdt die woorden in?

* **Jezus is de Opstanding.** Wie in Hem gelooft, zelfs als hij gestorven, zal **léven!** Wat een geweldige belofte voor de doden! Allereerst voor Lazarus, maar ook voor wie vroeger of later overleden zijn: uw man of vrouw, uw én mijn ouders of wie ook maar, die in geloof stierven. Op de laatste dag zal Jezus hen allen opwekken.

* **Jezus is ook het Leven.** Wie leeft en in Jezus geloof, zal niet sterven! Wat een geweldige belofte voor de levenden! Allereerst Marta en Maria, maar ook voor u en mij en alle gelovigen die nog in leven zijn. Het geloof in Jezus geeft een onvoorstelbaar perspectief: nooit kun je het leven verliezen, zelfs niet als eens je adem stopt. De dood is geen eindpunt, maar een **deur naar het eeuwige leven**.

Jezus vraagt Marta: **“Geloof je dat?”** Ze zegt: *“Ja, Heer, ik geloof dat U de Messias bent, de Zoon van God.”* (11:27) Dat was háár belijdenis. Vast ook van **Maria**, die na haar bij Jezus kwam met dezelfde vraag, maar in haar knielen voor Jezus Hem eerde.

Als Jezus later met Marta en Maria bij het graf gaat kijken, zien we hoe de dood Hem raakt. Hij **begon te huilen** (11: 35) Alles in Hem verzet zich tegen de macht van dood. Ja, het ergert Hem. (11:33) Het ontroert Hem vast ook, omdat Hij weet en aanvoelt dat zijn eigen dood nu wel héél dichtbij komt.

Jezus gebiedt om de steen weg te halen en gaat bidden voor al die mensen: *“Vader, laat ook hen **gelooven**, dat U Mij gezonden hebt.”* Dan roept Hij de dode Lazarus om naar buiten te komen. En het wonder gebeurt: **de dode staat op en** strompelt met doeken en al naar buiten! Prachtig! **Veel Joden komen tot geloof in Hem.** (11:41-45)

Toch valt op deze dag van leven al meer de schaduw van de dood over Jezus. Want anderen vertellen ‘t aan de Farizeeën, die bang zijn voor Jezus’ groeiende populariteit. Met de hogepriesters overleggen ze hoe ze Hem kunnen doden. Maar voor ons, die weten van Jezus’ dood én opstanding, geldt: dit is opgeschreven, **“opdat u gelooft dat Jezus de messias is, de Zoon van God, en opdat u door te geloven léven ontvangt door zijn naam.”** (Johannes 20:31) Geloof u dat ook?! Amen

2e lied: Eigen lied bij Johannes 11 (melodie: Psalm 81)

- 1 **Christus zoekt de eer / van zijn God en Vader.
Drukt de dood ons neer, / weet dat Hij er is;
in de duisternis / brengt Hij leven nader.**
- 2 **Christus zegt: “Ik ben / opstanding en leven.
Wie gelooft in Mij, / lééft, al gaat hij dood.”
Glansrijk morgenrood / zal ons dan omgeven.**
- 3 **Christus, Zoon van God, / naar ons toe gekomen:
bij U is ons lot / veilig en gewis,
uw verrijzenis / maakt ons eens volkomen.**
- 4 **Christus roept met kracht / Lazarus tevoorschijn.
Zo zal eens zijn macht / ons doen opstaan, blij;
Pasen maakt dat wij / léven voor Gods aanschijn.**

Gebed

Lieve Vader in de hemel, trouwe Here Jezus Christus, goede Geest, die in ons werkt,

Wij danken U voor uw woorden: dat U de opstanding en het leven bent. Die geven ons troost, hoop en leven. We bewonderen U, die de dood inging, maar er ook dwars doorheen brak om weer te gaan leven én om leven te geven! Ook aan ons.

Geef vertrouwen, wanneer wij ons zwak voelen. Geef licht wanneer er donkere dagen zijn. Als wij ouder worden, als er verdriet is, gemis en eenzaamheid, wil dan dicht bij ons zijn. Als onze dood nadert, laat dit woord ons en onze (klein)kinderen mogen ondersteunen. Dank U dat bij U de dood niet het laatste woord heeft. Dank U dat uw liefde sterker is dan onze angst. Dank U dat wie in U gelooft, mag leven in hoop, nu en voor altijd.

Wilt U nabij allen zijn die thuis wonen of in een verpleeghuis of de dagbesteding bezoeken. Wees met allen die bij ons komen om te zorgen, mee te helpen, te lachen of te waken. Wees met familie, mantelzorgers, verzorgenden, helpenden, stagiaires, verpleegkundigen, artsen, psychologen, geestelijk verzorgers – zovelen die die hun leven wijden aan de thuiszorg, de wijkverpleging of werken in zorginstellingen en ziekenhuizen. Wees ook met vrijwilligers, vrienden, bezoekers uit de kerken. Geef dat al die mensen mogen bijdragen aan een mooie en zinvolle levensavond van hun oudere medemensen.

Sterk ons bij eenzaamheid, ziekte en zorg. Geef geduld, liefde, perspectief en kracht, ook in een wereld waarin oorlog en geweld veel onschuldige mensen teisteren. Ontferm U over hen en ons en laat uw vrederijk komen. Dat bidden wij U in Jezus' naam. Amen.

Deze overdenking sluit aan bij het NBG-leesrooster voor de Veertigdagentijd 2026, bij maandag 16 maart.